

ant com allí exemplifico i explico

És clar que cal rebutjar l'etim. com un NP germ. (*Moran*, -nt, -nd), que suggereix *AlcM*: no sols perquè no explicaria les altres formes que *seguieixen*, sinó perquè la limitació al Migjorn valencià ja ens en desenganyaria de tal provenença.

En canvi el xocant i exòtic grup consonàntic *-bt* ens explica perfectament la terminació *-ant* de la forma més estesa; i també la *-e* de *Morante*. Certament es troben també *Morante* i *Morán* en castellà, on no són rars ni recents (ja un Gonçalvo *Mouran* en doc. lleonès de 1256: Staaff *Anc.Dial.Léon.* 91.26), però també allà deu venir del mateix mot àrab: recordem la massa de mots i noms àrabs portats a Lleó pels refugiats mossàrabs, recollits per Sz. Albornoz i A. Steiger, en *Festchrift. Jud.*, 1938.

Entre nosaltres apareix també en una forma femenina, però sempre *-ta*, etc., amb la *t* inconciliable amb el germànic. I ja d'antic s'havia propagat fins a Bna. —sigui des de les terres reconquistades o com romanalla local, (tal com els nombrosos noms estudiats a l'art. *Molanta*). Hi havia el *Pou d'En Moranta* a la Canonja de Bna., on posseïa unes cases el cavaller i arxiver Bernat Escrivà (rossellonès o gironès) l'a. 1287, el que segons Coll i Alentorn seria autor o col·laborador de la *Cròn.* de Desclot (doc. de l'*ACA* reg. 78, f 36re); veg. l'ed. *NCL*, vol. v, 229.

És sobretot de Mallorca, on els noms moriscos abunden tant com en el P.Val. Allà també amb dades antigues: el jesuïta Jeroni *Moranta*, nat a Palma de M. que morí, predicant, a Mèxic, a mans dels indis, l'a. 1616 (J.M. Bover, *Bi.Escr.Ba.* II, 662); que és cognom molt estès a l'illa ja ens ho digué Alcover (*BDLC* II, 277); consta a Esporles el 1922 (*BDLC* XII, 71); i s'ha arrelat en top.; *Can moránte* a Sta. Ma.del Camí (XL, 33.23, Masc. 18H2).

D'altra banda la *a* aràbiga entre les emfàtiques *t* i *r*; majorment havent-hi *b*, s'ona *ā* ben velar, quasi *ǝ*; els nostres, oïnt *morābt*, en feren *Morōto*, afegint-hi la *-o*; probablement ja els mossàrabs, que eren bilingües. Hi ha la *Canal d'en morōto* a l'Albufera de Muro-Alcúdia (XLI 21.222, Masc. 6H11). I encara que el silenci *AlcM* (morisc i mossàrab són tabú a Mallorca, tant com xueta) es repeteix en el Torrent de Can *Morōto* d'Alcúdia (XL, 74.7, 74.15 mal accentuat *Morató* en Masc. 7G4). En fi, dissimilat, *Marōto* és cogn. força estès a l'illa i de pròcer família: Ferrandell de *Maroto*, pare de l'escriptora Anna Maroto (Palma 1845: J.M. Bover *Bi.Escr.Bal.* I, 665). I l'escriptor de la Renaixença i arxiver, J.M. Tous i Maroto, a.1850. Potser també una variant —no menys inequívoca— *Morōte*, que trobo a Alacant.

Només resta el dubte que causa la manca de *-t* en la forma *Moran*, que he detallat més amunt: però sols podria induir-nos a cercar-li altra etim. aràbiga. Millor dit: en aquesta hi pot haver hagut superposi-

ció amb l'ar. *maḥrām* i *moharrām* 'prohibit', 'bandejat', que estan a la base del cast. *marrano* ('cristià' entre moros i 'moro' o 'jueu' entre cristians): car la *-m* final en àrab vulgar es confonia amb *-n*, veg. *DECH* s.v. Però això només per a la variant; i amb caràcter concurrent. En tota la resta l'etim. *murābt* s'imposa.

¹Resta en la forma de l'àrab literal en *Morāvit* pda. de Moraira (XXXIV, 606). Però l'àrab vulgar sincopava regularment la *i* dels participis (*sāmīd* > *samīd* etc.; cf. *Benisamīd* > *Balansat E.T.C.* II, 234; i ací vol I).

Moranta, V. *Molanta Morat*, *Bini-* V. vol. I, 211.

15 MORATELLA, MORATELL, MORATAL

Noms de lloc valencians menors, d'origen mossàrab.

Barranc de la *moratēja* te. de Moixent (XXXII, 84.20). La *moratēja* sengles partides muntanyenques en el te. de Tirig (XXVIII, 89.9) i en el de l'Alcora (XXIX, 116.6); *AlcM* el troba també com nom d'una muntanya en el terme de la Vila Joiosa, i cognom a Catarroja.

Moratell, pda. important del te. de Xixona, anotada per J.G.M. 1935; en efcte jo hi vaig anotar també *el moratēj* pda. muntanyenca d'aquest terme (XXXV, 93.2).

Moratal, Vall de~, en el te. de Xàbia (XXXIII, 84.11); que es deu repetir en altres pobles de la rodalia, perquè a La Font d'En Carròs hi ha el carrer *Moratals* (XXXIII, 47.21); i com a cogn. el troba *AlcM* a Dènia, Llorxa, Algemesí i Alberic.

Cavanilles situa *El Moratall* a La Pobla de Farnals (v. l'art. *Farnals*), poble abans conegut, i encara popularment, com la *Creu del Puig*: «hay en este lugar 170 vecinos entre La Creu y *El Moratall*, lugarcito que se aumenta cada día» (1^a ed. p. 140, 2a. ed. 197, 1f.).¹ Si no fos Cavanilles pensariem si és errada per *Moratal*, però venint d'ell podem creure que la *-ll* és acurada. Aquesta forma en *-all* ens fa pensar en el nom de *Moratalla*, la important i antiga vila murciana.

És segur que tot això és d'herència mossàrab. Però no és clar si ve: *a*) de MORĒTUM -ĒTA 'bardissar de mōres' o 'bosquet de mōres'; o bé *b*) de MŪRATUM -ATA, derivat de MŪRUS, amb el sentit de '(lloc o edificació) murats, amurallats, aparedats'; car davant *-r-* la infl. de l'àrab havia de canviar la *u* en *o*, 50 cf. *Morvedre* MŪRUM VĒTĒREM, *Mortix* MŪRTIS, i els altres estudiants en el vol. I, pp. 211, 259 etc.

Quant al nom de la *Moratalla* murciana, també s'ha dubtat entre una i altra filiació; amb inclinació a (*b*) a causa d'*Almuradiel* i altres (veg. Mz.Pi.): així com CASTELLA donà *Castalla* i l'andalús *Cazalla*, però també port. *Cacela*. Els val. *Moratella* i *Moratell*, són